

Advies 2024/05

Uitgebracht op vraag van de Commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 12 december 2010 tot vaststelling van de arbeidsduur van de geneesheren, de tandartsen, de dierenartsen, kandidaat-geneesheren in opleiding, kandidaat-tandartsen in opleiding en studenten-stagiairs die zich voorbereiden op de uitoefening van deze beroepen en tot wijziging van het Sociaal Strafwetboek, teneinde de zogenaamde “opting-out”-overeenkomsten te verbieden

Inhoud

Samenvattend	2
1 Problematiek	3
2 Wetsvoorstel	3
2.1 Aanpassingen aan de wet van 12 december 2010	4
2.2 Aanpassingen aan het Sociaal Strafwetboek.....	4
2.3 Inwerkingtreding	4
3 Advies van het ABC.....	5

Samenvattend

Op vraag van de Commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen heeft het Comité zich gebogen over een wetsvoorstel dat een verbod beoogt op individuele “opting-out”-overeenkomsten voor artsen en tandartsen in opleiding, alsmede voor studenten in opleiding die zich voorbereiden op deze beroepen. Het wetsvoorstel voorziet een aanpassing van i) artikel 7 van de wet van 12 december 2010 en ii) artikel 160/1 van het Sociaal Strafwetboek.

Het ABC neemt kennis van het voorgelegde wetsvoorstel. Hoewel de wet van 12 december 2010 en de bijhorende wijzigingen geen betrekking hebben op personen onderworpen aan het sociaal statuut van de zelfstandigen, brengt het Comité advies uit vanuit zijn adviesbevoegdheid over het Sociaal Strafwetboek:

- Er bestaat een discrepantie tussen wat de initiatiefnemers met hun wetsvoorstel beogen enerzijds en de wijzigingen die uit de legistische tekst van het voorstel voortvloeien anderzijds.
 - De toelichting bij artikel 2 van het voorstel geeft aan dat het de mogelijkheid om gebruik te maken van het “opting-out”-systeem afschaft voor artsen in opleiding, tandartsen in opleiding en stagiairs die zich voorbereiden op deze beroepen.
 - Artikel 2 van het eigenlijke wetsvoorstel raakt echter niet aan artikel 7 § 1 van de wet van 12 december 2010, waarin de mogelijkheid is opgenomen een bijkomende arbeidstijd te presteren.
- Vermits het wetsvoorstel voor deze groep geen enkele wijziging aanbrengt aan de mogelijkheid om via een “opting-out”-overeenkomst bijkomende arbeidstijd te presteren, zijn de wijzigingen aan art. 160/1 van het Sociaal Strafwetboek niet opportuun.
- De arbeids- en opleidingsvoorwaarden moeten het voorwerp uitmaken van onderhandelingen binnen de sector.

Op vraag van de Commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen heeft het Comité zich gebogen over een wetsvoorstel dat een verbod beoogt op individuele “opting-out”-overeenkomsten voor artsen en tandartsen in opleiding, alsmede voor studenten in opleiding die zich voorbereiden op deze beroepen.

1 Problematiek

Volgens de wet van 12 december 2010^{1,2} mag de gemiddelde arbeidsduur van geneesheren, tandartsen, dierenartsen, kandidaat-geneesheren in opleiding, kandidaat-tandartsen in opleiding en studenten-stagiairs over een referentieperiode van 13 weken niet meer dan 48 uur per week bedragen. Bovendien mag de absolute grens van 60 uur per arbeidsweek niet overschreden worden.

De wet van 12 december 2010 bepaalt eveneens dat bovenop de hogergenoemde grenzen een bijkomende arbeidstijd van maximum 12 uur per week kan worden gepresteerd op basis van een individueel akkoord van de betrokken werknemer^{3,4} (een zogenaamde “opting-out”-overeenkomst).

De maximale arbeidsduur kan op die manier verlengd worden tot 72 uur per week.

De initiatiefnemers van het wetsvoorstel menen dat dergelijk hoog aantal te presteren uren een niveau van stress en vermoeidheid teweegbrengen dat niet alleen de gezondheid van de patiënten in gevaar brengt, maar ook die van de artsen. De hoge werkdruk kan immers leiden tot gevallen van burn-out. De initiatiefnemers wijzen bovendien op een rapport van het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens⁵ waaruit blijkt dat deze overeenkomsten voorkomen in de meeste stageovereenkomsten die kandidaat-geneesheren in opleiding, kandidaat-tandartsen in opleiding en studenten-stagiairs moeten ondertekenen om een stage uit te voeren. Het Instituut beveelt aan om de “opting-out”-overeenkomsten te schrappen voor artsen, tandartsen, dierenartsen, kandidaat-artsen, kandidaat-tandartsen en studenten in opleiding voor deze beroepen.

2 Wetsvoorstel

Om deze problematiek te verhelpen beogen de auteurs van het wetsvoorstel met hun initiatief een verbod de “opting-out”-overeenkomsten voor artsen en tandartsen in opleiding, alsmede voor studenten in opleiding die zich voorbereiden op deze beroepen. Hun wetsvoorstel voorziet een aanpassing van i) artikel 7 van de wet van 12 december 2010 en ii) artikel 160/1 van het Sociaal Strafwetboek.

¹ tot vaststelling van de arbeidsduur van de geneesheren, de tandartsen, de dierenartsen, kandidaat-geneesheren in opleiding, kandidaat-tandartsen in opleiding en studenten-stagiairs die zich voorbereiden op de uitoefening van deze beroepen

² Deze wet zette de [Europese richtlijn \(2003/88/CE\)](#) om die tot doel had om de arbeidstijd van artsen te beperken tot gemiddeld 48 uur per week.

³ voor het vervullen van wachtdiensten

⁴ In ruil voor deze prestaties krijgt de arts een aanvullend loon.

⁵ [Parallel rapport voor het Europees Comité voor Sociale Rechten \(armoedebestrijding.be\)](#), p. 25

2.1 Aanpassingen aan de wet van 12 december 2010

Het wetsvoorstel voorziet in twee wijzigingen aan artikel 7 van de wet van 12 december 2010, nl.:

1. de schrapping van het tweede en derde lid van artikel 7 § 2 met betrekking tot de machtiging aan de Koning om het aanvullend loon voor kandidaat-geneesheren in opleiding vast te stellen, na advies van de Nationale Paritaire Commissie Geneesheren-Ziekenhuizen.
2. een toevoeging aan artikel 7 § 6 die maakt dat kandidaat-geneesheren in opleiding en kandidaat-tandartsen in opleiding niet langer onder het toepassingsgebied van artikel 7 § 2 vallen, dat de bijkomende arbeidstijd het voorwerp laat uitmaken van aanvullend loon.

2.2 Aanpassingen aan het Sociaal Strafwetboek

Het wetsvoorstel voorziet in een wijziging van het artikel 160/1 van het Sociaal Strafwetboek, dat een sanctie van niveau 2 oplegt aan o.m. werkgevers die de regels inzake maximale arbeidsduur van geneesheer, tandarts, dierenarts, kandidaat-geneesheer in opleiding, kandidaat-tandarts in opleiding of student-stagiair niet respecteren. De voorgestelde wijzigingen leiden ertoe dat:

- de sancties met betrekking tot
 - het uitvoeren van bijkomende arbeidstijd van 12 uur per week zonder voorafgaande overeenkomst (5°);
 - het overschrijden van bijkomende maximum van 12 uur per week (6°);
 - het bijhouden van een register met de dagelijkse prestaties (10°);enkel nog gelden wanneer de inbreuken betrekking hebben op de prestaties van geneesheren, tandartsen en dierenartsen. Kandidaat-geneesheren in opleiding, kandidaat-tandartsen in opleiding en studenten-stagiairs worden geschrapt uit het toepassingsgebied van deze sancties.
- het aantal kandidaat-geneesheren in opleiding, kandidaat-tandartsen in opleiding en studenten-stagiairs niet langer in rekening gebracht wordt bij de berekening van de geldboete die bij een inbreuk wordt opgelegd (de geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken artsen).

2.3 Inwerkingtreding

De datum van inwerkingtreding is voorzien op 1 september van het jaar volgend op de bekendmaking van de wet in het Belgisch Staatsblad om de universiteiten en ziekenhuizen voldoende tijd te geven om hun overeenkomsten aan te passen.

3 Advies van het ABC

Het ABC neemt kennis van het voorgelegde wetsvoorstel. Hoewel de wet van 12 december 2010 en de bijhorende wijzigingen geen betrekking hebben op personen die prestaties uitvoeren waarvoor men onderworpen is aan het sociaal statuut van de zelfstandigen⁶, brengt het Comité advies uit vanuit zijn adviesbevoegdheid over het Sociaal Strafwetboek.

Het Comité wenst er in de eerste plaats op te wijzen dat er een discrepantie bestaat tussen wat de initiatiefnemers met hun wetsvoorstel beogen enerzijds en de wijzigingen die uit de legistische tekst van het voorstel voortvloeien anderzijds. De toelichting bij artikel 2 van het voorstel stelt immers dat de desbetreffende bepaling de mogelijkheid om gebruik te maken van het “opting-out”-systeem afschaft voor artsen in opleiding, tandartsen in opleiding en stagiairs die zich voorbereiden op deze beroepen. Artikel 2 van het eigenlijke wetsvoorstel raakt echter niet aan artikel 7 § 1 van de wet van 12 december 2010, waarin de mogelijkheid is opgenomen om na individueel akkoord een bijkomende arbeidstijd van maximum 12 uren per week te presteren.

Artikel 3 voorziet volgens de toelichting een aanpassing van artikel 160/1 van het Sociaal Strafwetboek om het in overeenstemming te brengen met de wijzigingen die artikel 2 van het wetsvoorstel aanbrengt aan de wet van 12 december 2010. Artikel 3 schrapt de artsen in opleiding, tandartsen in opleiding en student-stagiairs die zich voorbereiden op deze beroepen uit het toepassingsgebied van de sancties die worden opgelegd in geval van inbreuken op de bijkomende arbeidstijd van 12 uur per week. Vermits het wetsvoorstel voor deze groep geen enkele wijziging aanbrengt aan de mogelijkheid om via een “opting-out”-overeenkomst 12 uur bijkomende arbeidstijd te presteren, zijn deze wijzigingen aan art. 160/1 van het Sociaal Strafwetboek volgens het ABC niet opportuun.

Tot slot stelt het Comité vast dat de initiatiefnemers de werkdruk van artsen in opleiding en studenten-stagiairs wenst te verminderen, maar wijst het erop dat de arbeids- en opleidingsvoorwaarden het voorwerp moeten uitmaken van onderhandelingen binnen de sector.

⁶ Kandidaat-geneesheren in opleiding en kandidaat-tandartsen in opleiding vallen voor de prestaties die ze leveren in het kader van een stage onder het sui generis statuut. In ruil voor een lagere sociale zekerheidsbijdrage van de werknemer en de werkgever hebben ze recht op een deel van de sociale bescherming van werknemers (ziekte- en invaliditeitsverzekering, ouderschapsverlof, kinderbijslag maar geen werkloosheidsbescherming, pensioenopbouw, vakantiegeld, dertiende maand). De activiteit van studenten-stagiairs wordt in het sociaal statuut van de zelfstandigen niet als een beroepsactiviteit beschouwd.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 25 april 2024:

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter